

Natur- og vildtpleje med en ATV

60% af Danmarks areal er opdyrket og vildtet har i stigende grad brug for en hjælpende hånd, i form af forskellige vildt- og terrænplejetiltag. De marginale områder og randzoner hvor vildtet ynder at opholde sig, er tit svært tilgængelige med nutidens landbrugsmaskiner, der bliver stadig større og tungere. Derfor bliver små kraftfulde enheder som en ATV, stadig mere anvendelige som vildtplejer, i takt med at der bliver udviklet forskellige redskaber til køretøjerne.

Hensigten med en effektiv vildtpleje er at opfylde vildtets behov for DÆKNING, FØDE, LYS OG VARME. Hvordan disse behov kan dækkes med en ATV, vil blive belyst i de følgende afsnit.

Slåning af spor i brak

Plantedækket på ældre brakmarker, bliver uden pleje til en massiv og vissen vegetation uden særligt meget lys i bunden. Det er ikke særligt attraktivt for vildtet og derfor vil pleje af kortslåede spor være en vigtig del af vildtplejen i brakken. I de kortslåede spor kan de forskellige vildtarter finde friske grønne skud af kløver, græs og urter, som specielt harer og råvildt sætter stor pris på. Kortslåede spor med grønne skud er også en vigtig fødekilde for hønefuglene i vinterhalvåret. Kortslået græs der har været slået ofte, har bedre overvintringsmulighed, end græs der er ældet og halvissent.

Kortslået spor i brakmark

Velplejede rabatter langs skovvej

I yngletiden er det vigtigt for hønefuglenes kyllinger og harekillinger, at kunne komme ud på åbne arealer og tørre efter regnskyl. Her vil en kombination af kortslåede spor og gammelt græs i brakken, give kyllinger og harekillinger mulighed for at komme ud i solen og samtidig kunne søge dækning i det gamle græs, når der er fare på færde. Som udgangspunkt er det ikke tilladt at slå brakken i perioden 1. maj - 30. juni, der betragtes som vildtets yngletid. Hvis slåning er påbegyndt før 1. maj og sporene holdes kortslået sommeren igennem, er der mulighed for at fortsætte slåningen i yngleperioden.

I 2008 bortfalder landmandens forpligtigelse til at braklægge en vis andel af sin jord. Det betyder at en stor del af de braklagte arealer er opdyrket igen. Der vil dog stadig være arealer, hvor en effektiv landbrugsdrift ikke er mulig og hvor en fortsat braklægning vil være mest hensigtsmæssig. Disse arealer vil ofte være kuperede eller lavtliggende arealer som er svært tilgængelige med moderne landbrugsmaskiner.

En ATV med slåmaskine vil dermed blive et effektivt værktøj i en vildtvenlig pleje af brakken, da man hurtigere vil kunne komme rundt til de afsides liggende brakarealer og der vil blive mulighed for at slå spor nogle steder, hvor en almindelig traktor med slåmaskine ikke vil kunne komme. Rabatterne langs markveje og skovveje kan også plejes med slåning, så der også her bliver mulighed for råvildt og harer for at finde grønne skud.

Anlæggelse af vildtagre

De bølgende kornmarker er for mange, indbegrebet af det danske kulturlandskab. Hvad der er godt for det menneskelige øje, er ikke nødvendigvis godt for det vilde dyreliv. Derfor kan der være brug for en håndsækning med anlæggelse af vildtagre, der byder på kombination af frø- og grøntføde, dækning og insekter som har særlig stor betydning for hønsefuglenes kyllinger i de første leveuger.

Oftest anlægges vildtageren langs markkanter, i hjørner af marken eller i skoven på spor eller i lysninger, hvor landbrugsmaskinerne ikke kan komme ind. Dermed vil det heller ikke være muligt at udføre såningen med en stor harve og en 4-6 m såmaskine. Istedet kan en ATV monteret med centrifugalspreder, udføre såningen af de fleste fintfrøede vildtafgrøder. Den forudgående såbedsharvning kan udføres med en ATV efterfølgende en lille harve. Dette forudsætter dog en grundlæggende pløjning eller fræsning.

I vinterhalvåret kan ATV'eren og en slåmaskine bruges til nedslåning og knusning af majs, så småvildtet også får glæde af majscolberne.

Valg af vildtafgrøder afhænger af hvilke vildtarter man ønsker at tilgodese og lokaliteten, hvor vildtageren anlægges. De fleste frøfirmaer har forskellige afgrøder og frøblandinger, som er velegnede til brug i vildtageren.

Pleje af 2 m bræmmer i markkanten

I de yderste 2 m af brakmarken, er det tilladt at anlægge en barjordsstribe, hvor vildtets yngel kan tørre efter regnskyl og hvor de voksne hønsefugle kan støvbade. Barjordsriben holdes sort ved gentagne harvninger i sommerhalvåret.

I kanten af dyrkede marker er der ligeledes mulighed for at anlægge 2 m bræmmer, enten som græsbræmmer eller barjordsstriber. På de fleste ejendomme har man bare ikke en harve eller fræser, der passer med en 2 m barjordsstribe. Her vil en ATV og en efterspændt harve eller slåmaskine med fordel kunne anvendes.

Fodring

Specielt ved fodring af udsatte fasaner, er det vigtigt at holde sammen på de udsatte fugle. Det gøres ved at fodre dagligt med en begrænset mængde fordelt på et større areal, så fuglene holdes beskæftigede med at finde foder og ikke begynder at strejfe. Det kan hurtigt blive til mange kilo i løbet af en sæson. Det problem har man løst mange steder, ved at montere en centrifugalspreder bag på en ATV. Derved bliver fodringen effektiviseret og foderudnyttelsen forhøjet ved at foderet bliver placeret der, hvor der er behov for det.

Biotopplaner

Ønsker man at udsætte mere end 1 fasan eller agerhøne pr hektar eller mere end 100 fugle på ejendomme under 100 hektar, skal der udarbejdes en Biotopplan inden d. 1. april 2010, hvor den også skal være implementeret på ejendommen. Det er meningen at Biotopplanen skal tage udgangspunkt i ejendommens brakareal og være en plan for en vildtvenlig drift af brakarealet og biotoplanejendommens øvrige biotoper i det åbne land.

Hvert enkelt tiltag tildeles points efter en skala og der skal så samles minimum 100 points for at opnå tilladelse til at udsætte 7 fasaner eller agerhøns pr ha. Flere af de pointgivende tiltag, er allerede nævnt i denne artikel, men fælles for dem er at de skal være fordelt over hele ejendommen og være biotopforbedrende. Det medfører at mobilitet får stor betydning i udførelsen af Biotopplanen og her vil en ATV blive et nyttigt værktøj.

ATV som vildtplejer

Sammen med rettidighed er mobilitet netop nøgleord i forbindelse med en effektiv natur- og vildtpleje. På en ATV får vildtplejeren mulighed for at komme nemt og bekvemt rundt på hele reviret enten med efterspændte redskaber eller med motorsaven og kratrydderen påspændt.

Øget mobilitet i vildtplejen medfører også at man får fordelt natur- og vildtpleje på hele ejendommen og ikke blot i de let tilgængelige kerneområder. Det betyder en bedre udnyttelse af jagtrevirets muligheder og dermed flere jagtoplevelser.

God arbejdslyst
Kristian Kølln, [AgroNatur](http://www.agronatur.dk)